Eduskunta

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asiantuntijakuuleminen 6.11.2018 klo 10.15

Maa- ja metsätalousministeriö
neuvotteleva virkamies Ahti Hirvonen

U 45/2018 vp koskien EU:n monivuotisia rahoituskehyksiä

- ***U 45/2018 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista 1.) ehdotus neuvoston asetukseksi vuosia 2021—2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta (rahoituskehysasetus); 2.) ehdotus neuvoston päätökseksi Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä (omien varojen päätös); 3.) ehdotus neuvoston asetukseksi Euroopan unionin omien varojen järjestelmää koskevista täytäntöönpanotoimenpiteistä (omien varojen täytäntöönpanoasetus); 4.) ehdotus neuvoston asetukseksi yhteiseen yhdistettyyn yhteisöveropohjaan, Euroopan unionin päästökauppajärjestelmään ja kierrättämättömään muovipakkausjätteeseen perustuvien omien varojen käyttöön asettamisessa noudatettavista menetelmistä ja menettelystä sekä käteisvarojen saamiseksi toteutettavista toimenpiteistä (omien varojen käyttöönasettamisasetus); 5.) ehdotus neuvoston asetukseksi arvonlisäverosta kertyvien omien varojen lopullisesta yhdenmukaisesta kantomenettelystä annetun neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1553/89 muuttamiseksi (ALV-omien varojen asetus) sekä; 6.) ehdotus Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission väliseksi toimielinten sopimukseksi talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta (toimielinten sopimus talousarvioyhteistyöstä)***

- ***E 29/2018 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje eduskunnalle komission tiedonannosta sekä ehdotuksista vuosia 2021-2027 koskevaksi Euroopan unionin monivuotiseksi rahoituskehykseksi***

Komissio antoi 2.5.2018 ehdotuksensa tuleviksi rahoituskehyksiksi kaudelle 2021-2027. Kehysehdotuksen perusteella sektorikohtaiset lainsäädäntöehdotukset voitiin viimeistellä ja komissio antoi ne pääsääntöisesti kesäkuun 2018 alussa.

Rahoituskehykset määrittelevät sekä seitsemän vuoden kokonaistasolla että vuosittain ne rahamäärät, jotka EU käyttää eri politiikan alojen rahoittamiseen. Rahoituskehyksistä päättäminen edellyttää jäsenmaiden yksimielisyyttä sekä Euroopan Parlamentin hyväksyntää. Sektorikohtainen lainsäädäntö päätetään pääsääntöisesti tavanomaisessa lainsäädäntömenettelyssä Euroopan Parlamentin kanssa.

Komission ehdotusten vaikutuksista EU:n eri politiikkasektoreiden rahoitukseen verrattuna nykyiseen kehyskauteen on esitetty erilaisia arvioita. Lukujen vertailua komission ehdotuksen ja nykyisen rahoituskehyskauden välillä vaikeuttaa moni tekijä. Luvut ovat erilaisia riippuen siitä käytetäänkö käypiä hintoja vai kiinteitä vuoden 2018 hintoja. Lisäksi vertailun lähtökohta voi olla erilainen. Esimerkiksi komissio vertaa ehdotustaan toisaalta vuoden 2014-2020 keskimääräiseen

tasoon tai toisaalta vain vuoden 2020 menotasoon. Myös Iso-Britannian EU-ero ja muutokset rahoituskehysten rakenteessa vaikeuttavat kausien välistä vertailtavuutta.

Komissio esittää, että luonnonvaroihin ja ympäristöön liittyvään rahoitukseen luotaisiin uusi otsake 3, joka kattaisi sekä Euroopan maatalouden tukirahaston (EAGF), Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (EAFRD), Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMFF) ja ympäristön ja ilmastotoimien ohjelman (LIFE +). Nykykaudella vastaavat rahastot ovat rahoituskehysten otsakkeessa 2.

Kehyksen kokonaistasolla uuden otsakkeen 3 rahoitus alenee noin 5 % verrattuna nykyiseen kehyskauteen EU-27 maiden osalta. Otsakkeen sisällä eri rahoitusvälineiden välillä tapahtuu kuitenkin muutoksia.

- Maatalouden suorien tukien rahoitus EU-27 maille alenee noin 2 % vuosien 2020 ja 2021 välillä käyvin hinnoin. Vuoden 2018 kiintein hinnoin laskettuna suorien tukien alenema on suurempi, noin 14 %.
- Maaseudun kehittämistukien rahoitus EU-27 maille alenee noin 15 % vuosien 2020 ja 2021 välillä käyvin hinnoin. Vuoden 2018 kiintein hinnoin laskettuna maaseudun kehittämistukien alenema on suurempi, yli 25 %.
- Euroopan meri- ja kalatalousrahaston määrärahat alenevat noin 5 % EU-27 maiden osalta käyvin hinnoin. Vuoden 2018 kiintein hinnoin laskettuna määrärahojen alenema on suurempi, noin 13 %.
- LIFE+ ohjelman rahoitus lisääntyy käyvin hinnoin noin 50 % verrattuna vuoden 2020 menotasoon.

Sekä maaseudun kehittämisen että Euroopan meri- ja kalatalousrahaston määrärahat jäädytetään tulevalle kaudelle eli niihin ei tehdä normaaleja inflaatiokorjauksia. Maatalouden suoriin tukiin ja markkinamenoihin tulee kehyskauden aikana pieni korotus johtuen asteittaisesta suorien tukien tasaamista jäsenmaiden välillä, mutta kokonaisuudessaan se on odotettua inflaatiota pienempi.

Kaiken kaikkiaan yhteisen maatalouspolitiikan menot olisivat tulevan kehyskauden lopulla alle 30 % yhteisön kokonaismenoista, kun nykyään ne ovat olleet n. 36-37 prosentin luokkaa kokonaisuudesta. Aiemmista kehyskierroksista poiketen maaseudun kehittämisrahoituksen rahoituksen jako jäsenmaiden kesken annettiin jo CAP-suunnitelma-asetusta koskevassa lainsäädäntöehdotuksessa. Rahoituksen jakokriteeri perustui nykyisen ohjelmakauden suhteelliseen rahoituksen jakaumaan jäsenmaiden välillä.

Valtioneuvoston kannassa korostetaan tarvetta löytää rahoituskehykselle sellainen taso, joka ei kasvata maksutaakkaamme kohtuuttomasti mutta mahdollistaa meille keskeisimpien politiikkapainotusten toteuttamisen ja turvaa merkittävimmät saantomme ja todetaan, että Suomen saannoista selkeästi suurin osa saadaan yhteisestä maatalouspolitiikasta kuluvalla rahoituskehyskaudella.

Yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksessa on tärkeää, että rahoitus ja siihen liittyvät toimenpiteet ja vaatimukset ovat tasapainossa. Suomen kannalta erityisesti II pilarin maaseudun kehittämisrahoitus on ollut tärkeä sekä toimenpiteiden sisällön (ympäristö- ja ilmastoasiat, eläinten hyvinvointi, luonnonhaittakorvaus, investoinnit, maaseudun elinkeinojen kehittäminen)

että Suomen nettomaksuaseman tasapainottamisen näkökulmasta. Suomen saanto maaseudun kehittämisrahoituksessa tulee turvata sekä toimenpiteiden tärkeyden että nettomaksuasemamme kohtuullisena pitämisen näkökulmasta. Ykköspilarin kautta maksettavat suorat tuet muodostavat kuitenkin edelleen keskeisen osan rahoitusta. Suomelle on tärkeää voida edelleen maksaa osa tuista tuotantoon sidottuna.